

เรื่อง ฮ้านน้ำ

รายละเอียด

ฮ้านน้ำหม้อ คือ ที่สำหรับวางหม้อน้ำดื่ม พร้อมทั้งแขวนกระบวย ตัวฮ้านมีลักษณะเป็นชั้นวางมีหลังคาทรงจั่วด้านบน เพื่อป้องกันไม่ให้มีแสงแดดส่องลงมาที่หม้อน้ำ หม้อน้ำเป็นหม้อดินเผาสีอิฐแดงระบายความร้อนได้ดีส่วนใหญ่จะมีตะไคร่สีเขียวเกาะบริเวณรอบ ๆ ตัวหม้อ ทำให้น้ำในหม้อมีความเย็นตลอดเวลา ด้านข้างมีที่แขวนกระบวยน้ำที่ทำมาจากกะลามะพร้าว ฮ้านน้ำหม้อส่วนใหญ่จะตั้งอยู่หน้าบ้าน เพื่อไว้บริการผู้คนที่สัญจรผ่านไปมา ด้วยว่าในอดีตนั้นการสัญจรเดินทางนั้น มักจะเดินด้วยเท้าไปยังที่ต่าง ๆ เมื่อหิวน้ำก็จะแวะพักดื่มน้ำตามฮ้านน้ำหม้อที่ชาวบ้านแถวนั้นได้จัดตั้งไว้ และด้วยความเชื่อของชาวล้านนาที่ว่าการทำบุญด้วยน้ำเป็นอันสงค์ที่ยิ่งใหญ่ ทำให้ชีวิตคล่อง ทรัพย์สินเงินทอง ความสุขต่าง ๆ นั้นไหลรินสะดวกขึ้น จากที่เคยติดขัดก็จะราบรื่น จากที่เคยมาแบบกระเซ็นกระสายก็จะไหลมาเทมาไม่หยุดยั้ง

จากคำบอกเล่าของผู้เฒ่าผู้แก่บอกว่าเจ้าของฮ้านน้ำหม้อจะคอยดูแลขจัดทุกข์ให้ความสะอาดสวยงาม ดักน้ำสะอาดใส่

จนเต็มและคอยเต็ม มีให้พร้อมลงไปมากหรือเปลี่ยนถ่ายน้ำทุก ๆ วัน เพื่อให้น้ำสะอาดน่าดื่มอยู่เสมอ เพราะการดูแลรักษาหม้อให้สะอาดและมีน้ำเต็มอยู่เสมอ ถือเป็นหน้าเป็นตาของเจ้าของบ้าน และในยามศึกสงครามฮ้านน้ำหมอนั้นยังทำหน้าที่เป็นสัญลักษณ์สำหรับแสดงฝ่ายหรือส่งข่าวสำหรับทหารไทยด้วย โดยจะสังเกตที่ด้านหน้าบวย (กระบวยน้ำ) จะมีการแกะสลักเป็นรูปสัตว์หรือสัญลักษณ์ต่าง ๆ เพื่อบ่งบอกว่าบ้านหลังนี้เป็นทหารฝ่ายไทย

วัฒนธรรมการให้ทานน้ำนั้นได้เริ่มจางหายไปจากสังคมไทยที่ละนิด เพราะบ้านเมืองเปลี่ยนแปลงไปมากมาย เดี่ยวนี้กระหากหิวน้ำก็จะต้องซื้อเอา หรือไปไหนก็ต้องพกขวดน้ำติดตัวไปด้วย อีกอย่างมีโรคภัยเกิดขึ้นมากมาย หลายชนิดเกิดจากการใช้ภาชนะร่วมกัน ทำให้ไม่มีใครกล้าใช้กระบวยหรือแก้วช้ำ ๆ กัน และน้ำที่มีอยู่ในหม้อคนมักไม่แน่ใจว่าสะอาดหรือไม่ เนื่องจากน้ำป่อหรือน้ำฝนไม่สะอาดเหมือนแต่ก่อน แม้วัฒนธรรมฮ้านน้ำหม้อหายไปจากสังคมไทย คงเหลือแต่ชั้นวางหม้อน้ำประดับหน้าบ้านเพียงเท่านั้น แต่คนไทยยังคงมีน้ำใจบริการน้ำอยู่ด้วยว่า “อานิสงค์ที่ยิ่งใหญ่ของการทำบุญด้วยน้ำ”

คำสำคัญ : หม้อน้ำดื่ม

ที่มา : <https://www.facebook.com/laoruengmuengtak/>

รวบรวมและจัดทำข้อมูล : กาญจนา จันทร์สิงห์

วันที่ : 2022-02-01

https://arit.kpru.ac.th/ap2/local/?nu=pages&page_id=2037&code_db=610004&code_type=TK001